

Een wederwoord naar aanleiding van Van Dalen's ingezonden stuk.

Het lust mij niet het geschrijf van Van Dalen in den breedte uit te spinnen, slechts een enkele opmerking naar aanleiding van onjuistheden door hem gedebiteerd zal ik geven.

In de eerste plaats wil ik, dat mijne collega's niet zullen denken, dat ik achter Van Dalen om den kantonrechter heb trachten te bewerken. *) Als deskundige van den Ambtenaar van het O.M. had ik dezen in te lichten, en aangezien ik na het pleidooi van den verdediger niet meer aan het woord mocht komen, en dit stuk voornamelijk gebaseerd was op de argumenten van Van Dalen, meende ik verplicht te zijn de onjuistheden daarin den kantonrechter onder het oog te moeten brengen.

Ik won advies in bij een der eerste Haagsche advocaten, tevens waarnemend kantonrechter, hoe ik in dit geval moest handelen; en hij raadde mij aan mijn verweer in duplo te zenden aan den Ambtenaar van het O.M. en hem te verzoeken één exemplaar in handen te stellen van den kantonrechter en één in die van den verdediger.

Zulks is geschied, en er was voldoende tijd voor den verdediger om het stuk aan Van Dalen te zenden, en zijn antwoord daarop te vragen. Dit is tot mijn spijt blijkbaar niet gebeurd.

Laat ik beginnen met eene bespreking van dat gedeelte van Van Dalen's schrijven, waarin hij het heeft over het woord *techniek*.

*) Dit naar aanleiding van een particulier schrijven door v. D. aan mij gericht.

Van Dalen zegt:

Wie heeft beweerd, dat de techniek als een uitgeschakeld deel bij de uitoefening der tandheelkunde zou kunnen worden beschouwd; niemand, maar daarom is techniek nog geen tandheelkunst.

en elders:

De techniek ligt niet buiten de kunstbewerkingen aan 't menscheijk gebit; tandheelkunde behoeft te veel techniek, dan dat zij er buiten zou kunnen; maar al is dat zoo daarom is techniek nog geen tandheelkunst.

Wij dienen eerst te weten wat Van Dalen onder het woord *techniek* verstaat en wat *men* daaronder verstaat.

Wij tandheelkundigen sprekende van techniek bedoelen daarmee gewoonlijk de *tandtechniek*, echter niet in den algemeenen zin van *de techniek der tandheelkunst* maar meer speciaal in die van het *vervaardigen van kunststanden en gebitten*, let wel:

het vervaardigen en niet de toepassing van de tandvervang-kunst.

Techniek in 't algemeen beteekent (volgens W.P.) oorspronkelijk *kunstvaardigheid*, later is het gaan beteekenen „*het geheel der regels, welke men bij de beoefening van de kunst moet in acht nemen*”, men verstaat thans meestal onder techniek de vaardigheid of de regels, die bij een nuttige kunst te pas komen.”

Passen we deze definitie van techniek toe op de tandheelkunst, en meer speciaal op de conserveerende tandheelkunst, dan is de techniek van het vullen der tanden” de vaardigheid of de regels, die wij bij het vullen in acht hebben te nemen.”

Die vaardigheid en de regels die wij in acht hebben te nemen zijn natuurlijk niet de tandheelkunst zelve, maar zonder deze zou er van de uitoefening onzer kunst niet veel terecht komen. Daarom dienen wij tandartsen ons technisch goed te bekwamen, wij moeten één zijn in vaardigheid en de toepas-

sing der regels van de tandheelkunst m.a.w. wij moeten technisch vullen.

Waar v. D. dus zegt:

„Dat alles daargelaten kunnen zekere behandelingen toch zuiver technisch zijn, alhoewel, zooals dat bij vulling het geval is, het idée van het geheel aan alle eischen van prophylaxis, hygiëne, etc. moet voldoen,” toont hij duidelijk de beteekenis van zijn eigen woorden niet te begrijpen.

In dit verband toch kan hij onder *technisch* niet verstaan datgene, dat betrekking heeft op het vervaardigen van kunsttanden en gebitten. Hij moet dus bedoelen, dat de behandeling zuiver de toepassing is van de regels der tandheelkunst m.a.w. het praktisch toepassen van de theorie der conserveerende tandheelkunde. Maar ook dit kan hij niet bedoelen, want dan zou weer onzin zijn wat hij laat volgen.

„Een vulling op zichzelf zegt niets „een vulling alleen, al is deze nog zoo technisch nauwkeurig gelegd, werkt niet prophylactisch of hygiënisch, daar komt nog meer toe.”

Neen collega, een vulling, die *technisch nauwkeurig* gelegd is, werkt *wel* prophylactisch en hygienisch, zoo'n vulling is gelegd met inachtneming van de regels der conserveerende tandheelkunst.

Van Dale n schijnt onder eene zuiver technische behandeling te verstaan, eene behandeling, die met de toepassing van wetenschappelijke voorschriften niets te maken heeft, zooals bv. het vullen van een glas of het trekken van een kurk uit een flesch.

Ofschoon hij het met mij eens is, dat het leggen van vullingen een gedeelte uitmaakt van het geheel, en dat het geheel aan alle eischen moet beantwoorden, die we kunnen en mogen stellen, zegt hij verder „dat neemt niet weg dat als het vullingsmateriaal eenmaal gekozen is door een deskundige, en de tandholte ontvankelijk is voor de vulling, *het leggen dier vulling zuiver technisch is, en anders niet*. Ik lees hieruit: Als ik de caviteit geprepareerd heb, en het vullingsmateriaal technisch gekozen heb, dan is het leggen van die vulling vol-

gens de regels der kunst geschied. Hiermede zullen velen het oneens zijn en ik ook.

V a n D a l e n bedoelt echter: het inbrengen van het vullingsmateriaal is zoo weinig wetenschappelijk en tandheelkundig, dat ik deze handeling niet zelf behoef te verrichten, maar gerust aan een niet-deskundige kan overlaten.

Dat V a n D a l e n in zijn zin met het woord *technisch* niet het oog heeft op de z.g. tandtechniek, bewijst hetgeen er onmiddellijk op volgt: „het leggen van vullingen behoort bij mij niet tot de toepassing der Tandprothese.”

Wat dit betreft. Ik heb beweerd, dat het leggen van de vulling (als *vervanging*) deel uitmaakt van eene tandheelkundige behandeling, die een *deel* van een teloorgegane tand *vervangt* door een kunstprodukt” dus m.a.w. „de toepassing van de tandprothese.” V a n D a l e n is het hiermede niet eens, omdat hij onder de „toepassing van de tandprothese” iets anders verstaat dan ik.

V a n D a l e n zegt „onder een *prothese* verstaan we eene *kunstmatige vervanging* van verlorengene lichaamsdeelen speciaal van tanden, ooren, neus, echter ook van ledematen; doch niet de vervanging *van een gedeelte* van een tand door vulling.

Hij wil dus alleen vervanging van het geheel, dus heele armen en beenen, heele neuzen en ooren, heele tanden.

Als dus v. D. een gedeeltelijk teloorgegane tand moet vervangen, doet hij dat niet, hij zal vermoedelijk de tand trekken en hem in zijn geheel vervangen.

Dr. G e o r g e U. W i l s o n DDS C l e v e l a n d O h i o is het met V a n D a l e n eens, want hij spreekt in zijn definitie niet van gedeelten van een verloren tandorgaan. Wat kunnen zulke knappe menschen toch dikwijls slechte definities geven.

De wetenschappelijke uitlegging die V a n D a l e n geeft van het woord „*Prothese*” is niet juist. Ik verwees naar Roth's Klinische Terminologie, welke bron mij meer waard is, dan de definitie van Dr. W i l s o n. Hij toch zou, volgens

Van Dalen, den Prosthetist iemand noemen, die *alles* in de tandheelkunde doet behalve *het leggen van vullingen*.

Dus zou zoo iemand extraheeren, wortelbehandelingen verrichten, caviteiten prepareren, enz. enz. alleen het leggen van de vullingen, dus het inbrengen van het vullingsmateriaal in de tandholte (volgens de opvatting van Van Dalen) zou het werk zijn voor den tandarts-niet-prosthetist of voor den onbevoegde.

Dr. Wilson heeft geen hoogen dunk van zijn collega-niet-prosthetist of ziet hij misschien de geheele tandheelkunst door de *Prosthetische bril* van Van Dalen, en heeft hij steeds naast zich een onbevoegde, die voor hem het vullingsmateriaal in de tandholte stopt, zooals Van Dalen, toen hij in de praktijk van Son werkte?

Van Dalen zegt, vermoedelijk ironisch sarcastisch: „Een gebit, dat de techniker maakt is niet behoorende tot de tandheelkunst (punt?)

Als men dan toch zoo'n gebit door een techniker laat vervaardigen, dan is dat misschien voor de grap.

Ik zal Van Dalen nog eenmaal de zaak trachten duidelijk te maken. Als ik *voor een patiënt* een gebit moet maken, dan tracht ik bij een mensch het kauwapparaat, en daarmee de kauwfunctie te herstellen door middel van een voorwerp, dat ik desnoods in zijn geheel laat *vervaardigen* door een techniker (een onbevoegde). Dat gebit is een *hulpmiddel*, dat ik toepas bij de uitoefening van het vak, dat door de wet genoemd wordt *Tandheelkunst*. Wie dat gebit *maakt* is den wetgever onverschillig; diegene echter die te zorgen heeft, dat dat gebit goed functioneert in den mond van patiënt is de tandarts, aan wien de wet uitsluitend de bevoegdheid geeft tot de *toepassing van de tandprothese*.

Als dus Van Dalen *zoo'n gebit door een techniker laat vervaardigen* en het niet moet gebruiken om daarmee een menschelijk kauwapparaat te herstellen, laat hij het vermoedelijk maken voor de grap. Oh, Jan Kalebas!!

Van Dalen zegt „in de wetsartikelen vind ik er geen een,

dat het leggen van vullingen beschermt, daar het leggen van een vulling op gezond weefsel noch een operatieve, noch een prosthodontische daad is.

Het leggen van de vulling is een deel van een tandheelkundige bewerking, die ten doel heeft den zieken tand te genezen, te conserveeren en zijne functie te herstellen. Welnu, een tandheelkundige bewerking aan het menschelijk gebit behoort tot de uitoefening der Tandheelkunst, waartoe uitsluitend de arts en tandarts bevoegd zijn, volgens de door mij aangehaalde artikelen.

V a n D a l e n zal nog eens duidelijk moeten lezen en trachten te begrijpen, hetgeen ik in mijne bestrijding van zijne argumenten heb gezegd, misschien komt hij dan nog eens tot betere inzichten en helpt hij ons vak verheffen, zooals dat elk goedgeaard en gewetensvol tandarts betaamt.

J. M. KLINKHAMER.
